

der var stop fuldt af Rotter. Vi havde hver et Sengested, men intet Sengetøj, saa det var et Held, at vi havde købt vore Tæpper. For selv om det var varmt om Dagen, var det dog temmelig køligt i vor Salon, som laa i Nærheden af Vandlinien. Straks vi var kommet ud i rum Sø, blev der opdaget en Blind Passagerer, en Araber, som vilde til Palæstina paa fribillet. Han havde tigget sig et Stykke Brød i Køkkenet, men fjerde klasses Proviant mester opdagede det, og tog det fra ham efter et regulært Slagsmaal. Han smed det i Vandet for Næsen af ham. Araberen var en sølle forhutlet Fyr med næsten intet Tøj paa Kroppen. Vi maatte passe vældigt paa vor Bagage, da han sov hos os i Lasten. Der forsvandt da ogsaa enkelte Ting fra os, inden vi naaede Konstantinopel. Vi fik udleveret Spisegrejer af Tin, imod en Pant af tre Francs. Vi maatte selv hente Maden i Køkkenet, og selv vaske op. Efter en livlig Eftermiddag, gik vi tidlig til Køjs. Vi tabte jo ikke Humøret, fordi Selvskabet bød os en Forplejning, som man herhjemme ikke vilde byde en Hund. Nu begav vi os jo ud paa en rigtig Rejse ud i det uvisse, og saa maatte vi jo tage det, som det kom. Næste Morgen Kl. 6 passede vi Korsika og Kaproja, at vi kom saa tidligt op, skyldtes vel nok, at vi skulde hente en brun Væske, som man havde den Frihed at kalde Kaffe. Vi fik en Bisquit, som vi maatte slaa i Stykker mod Baadkanten, da vi jo ikke havde nogen Hammer ved Haanden. Det var en dejlig smuk Morgen og Kl. 8 ½ passerede vi Napoleons Ø "Elba", Kl. 10 skulde vi spise til Middag og Klokken 5 til aften. Maden var god, men, men den var ikke tilstrækkeligt, en Gang fik vi nok at spise, nemlig en Dag nogle af Passagerne laa i Køjen efter en ret haard Nat. Det var ellers en herlig Tur, om Dagen laa vi og soled os paa Dækket, det var utænkeligt, at man var i Januar Maaned. I den lune Aften, dansede første og anden Klasse Passagererne paa Dækket, og vi sad og beundrede den smukke franske og italienske Kyst. Uden for Elba saa vi det første Glimt af Delfiner, som i store Flokke boltrede sig i Skibets Nærhed. Ligeledes fulgtes Skibet af en flok Maager, som troligt fulgte med til Grækenland. Her om Bord smagte jeg den første Tyrkiske Kop Kaffe, som jeg blev meget begejstret for, jeg har dog senere drukket i hundredvis af disse Kopper Kaffe, da Kaffe serveres overalt i Orienten paa denne Maade. Først koges Vandet i en særlig Slags Kande, og her i kommes Kaffen og lidt Sukker. Det skal for at være rigtig tyrkisk Kaffe, koges fire Gange. Man drikker det hele, da Kaffen er saa fint malet, at man ikke smager Grumset. Det drikkes af ganske smaa Kopper i Dukkeformat. Fredag Morgen Kl. 5 saa vi

Neapel , men inden Skibet var kommet i Havn blev Klokken over syv. Straks dets Papirer var blevet ordnet, trak det italienske Politi sig tilbage, og enhver kunde gaa i Land. Men først blev Skibet bestormet af Købmænd, som vilde sælge Alverdens Ting, Cigaretter, Appelsiner, Kort, Ravvarer, og endelig fungerede de som Vekselerere, og vilde saa forfærdelig gerne være os behjælpelige med at veksle vore Penge. I Syden lægger Skibene ikke til langs Kajen, men i heldigste Tilfælde med Bagenden til, de fleste ligger midt ude i Haven, man maa færges ind og ud i Robaade, og ligeledes færges alt Gods, Skibet losser eller lader ind og ud i store Pramme. Vi lod os færge ind, hvilket kostede 7 Lire. Da Skibet skulde sejle Kl. 5 samme dag, havde vi jo ikke lang Tid til vor Raadighed, men vi gik dog i Land og besaa den smukke og interessante Sydens By. Paa forskellige Sprog har man det Ordsprog, ” Se Neapel og dø ”, og det passer glimrende. Den gamle By er meget snavset, men uadelig interessant. Vi spiste til Middag i en lille Ægte Typisk Restauration, hvor store Vintønder laa opstablede i den ene Ende af Lokalet. Naturligvis fik vi Italienernes Yndlingsret Makaroni til Middag. Den italienske Mad er jo verdens kendt for sin Godhed ligesom den franske. Dog spises i Almindelighed bedre i det bredere Lag i Frankrig end i Italien. Grundet paa større Fattigdom i Italien blandt Arbejderne end i Frankrig. I Frankrig spises a’la carte, og indtil 5 eller 6 Retter med Dessert. Vi saa her i Neapel Arbejdere kun spise en Tallerken suppe og Brød til Middag. Overalt drikkes Rødvin til Maden ligesom I Frankrig. Rødvinen er meget sur, men har man først vænnet sig til den, kan man slet ikke tænke sig at spise uden den. Man ser for. Eks. Aldrig en Franskmand drikke Vand, naar han er tørstig. Bliver en Snedker tørstig lægger han sit Værktøj og gaar hen paa den nærmeste Bar og napper sig et Glas, og her træffer man som Regel Mesteren. Kl. 3 tog vi tilbage til Skibet, hvor vi fandt vor Bagage i god Behold, vi maatte være meget forsigtige, da her jo fandtes meget Tyvepak, men en stabil Græker, havde lovet at passe paa, medens vi var i Land. Mens vi nu fra Skibet betragtede det muntre Liv som udfoldede sig inden Skibets Afgang, og vi saa et Træk paa Sydlændingenes Hidsighed, en Mand, der solgte Appelsiner, vilde ikke sælge dem for det man bød ham, men smed i Arrigskab hele Kurvens Indhold i vandet. Fra de smaa Baade fik man travlt med at fisk Appelsiner. De smaa Dreng, som kom om Bord for at sælge forskellige Ting, kunde bande noget saa dejligt iørefaldende paa dansk og norsk. Præcis Kl. 5 afsejlede Skibet, og da udspandt der sig et herligt Syn for vore Øjne, Udsejlingen

med Vesus i Baggrunden, som udspyede hvid Røgskyer, og den herlige Ø " Capri " med den verdensberømte blaa Grotte. Alt laa badet i Aften solens Skær, men sent paa Aftenen begyndte det at regne. Næste Morgen rundede vi Italiens Sydspids med Mesina, og Regio, og mange andre smukke smaa Byer. Da vi rundede Støvlesnuden og Sicilien laa der Sne paa Bjergene og den herligste Sol i de grønne Dale. Et par Timer før havde vi passeret Øen, hvor " Greven af Monte Christo " fandt sin Skat. Lidt efter dukkede " Etna " frem af skyerne. Det er en endnu ikke udbrændt Vulkan 3274 meter høj, og altid snedækket. Næste Dag var det det herligste Vejr, man kunde tænke sig, vi var i rum Sø, og saa kun Vand og atter Vand. Vi laa og soled os paa Dækket. Natten mellem den 15 -16 blæste det op til storm, og Knud sammen med flere andre maatte den næste Dag gaa til Køjs, saa den Dag fik vi rigeligt at spise. Men da vi stod op om Morgen den 17 var det igen fint Vejr og Kl. 10 Formiddag saa vi det første Glimt af Grækenland. Det er et underligt barskt Land med nøgne Klipper og Bestaar af mange Smaaøer. Denne Del af rejsen som kom var den interessanteste. Om Aftenen saa vi lysende Fisk i Vandet. Vi ankom til Piræus, som er Athens Havneby Mandag Morgen Kl.6. Da vi ikke havde Visum til Grækenland, maatte vi blive ombord, der var meget interessant i Havnen, hvor alle Nationers Skibe var i havn. Det er ligeledes Flaadehavn, og Grækenland har en temmelig stor flaade efter Landets Størrelse. Varmt var det om Middagen, Vi boede i Lasten og under os var en anden last, som skulde losses her, og saa blev vor Spise og sovesalon ødelagt, da man jo ødelage Gulvet, som blev brækket op. Vi havde nær aldrig faaet vor Diner sat til Livs. Tirsdag d 18 Kl. 9 om morgenen afsejlede vi fra Piræus i straalende Sol. Efter en god Dag gik vi tidligt til Køjs, saa vi circa 25 Retter danse rundt i Rummet. Ved tre Tiden om Natten blev jeg vækket ved, at en Rotte sad paa mit Bryst, medens de i Massevis dansede rundt paa Gulvet. Det var et uhyggeligt Syn, da jeg vaagnede og saa ind i de grisdskke røde Øjne. Den Nat fik jeg ikke mere Sovet. Onsdag nat Kl. 3 standsede Skibet ved Indsejlingen til Dardanellerne. Lige uden for Byen Dardanella, hvor fra der ankom tyrkiske Embedsmænd for at efterse Skibets Papirer, og en Lods. Langs Kysterne laa Krigsskibe og gamle Fæstninger, og det var det mest henrivende Landskab, man kunde tænke sig, Under hele Rejse havde vi kun set Klipper og Klipper, men nu blev Landet mere fladt og mere frugtbart. Fra Dardanellerne kom vi ud i Mannarahavet, og ved 2 Tiden om Eftermiddagen saa vi det første Glimt af " Halvmaanebyen " og paa den

Asiatiske Side Skutari. Under Rejsen i Marmarahavet har man Asien paa den ene Side og Europa ~ den anden. Da vi ved 3½ Tiden gled ind paa Reden, og ankrede op udenfor " Sultanens Palads " blev vi alle betaget af det ualmindelig smukke Syn. Det er det smukkeste Syn, jeg har set, og det der har fæstet sig stærkeste i min Erindring. Da jeg første Gang saa Paris blev jeg overvældet, men dette, at se denne eventyrlige Stad, det Smukke gamle " Stanebul " ligge med sine Tusinde Minaretter og gyldne Kupler funklende i Eftermiddagssolens bløde Straaler, det var ligesom et Syn fra " Tusind og en Nat ". Da Papirerne var efterset, og det tyrkiske Politi var kommet om Bord, lettedes Ankeret, og Skibet gled ind og lagde sig i Havnen ved " det Gyldne Horn ". Da vore pas var efterset, og vor Bagage ordnet, lod vi os fæрге ind til Kajen i en lille Baad, som kostede 2½ tyrkisk Pund, hvilket var 5 danske Kroner. Vi havde nu føjet ikke saa faa Mil til vor Rejse og stod i " Minaretternes By ". Vi passerede Folden, og aldrig saa snart vi var kommet ud ~ Gaden, blev vi bestormet af Dragere, Chauffører, og Dreng, som alle med Djævlens Vold og Magt vilde anvisе os et Hotel. De rev og sled i vor Bagage, saa vi til sidst maatte lange een ud med Næven. Vi klarede dog denne Forhindring, og naaede endelig " Hotel Romania ", hvilken Adresse vi havde fra " Den farende Svend ", vort Medlemsblad i Skandinavisk Forening. Men Værten kunde kun tale tre Ord tysk og intet fransk, saa det kneb jo med at gøre os forstaaeligt. Ellers er Sproget jo Tyrkisk, og det kunde vi jo ikke. Skriften ser ud som en Mængde Streger og Krøller, og skrives fra højre til venstre- Den er jo ikke læselig for almindelige dødelige Mennesker. Naa efter at have tinget hans Pris ned til det halve, fik vi et Værelse til os fire Mand for 2 Pund pr Nat Hvilket vi senere opdagede, var de 1½ Pund for meget. Maleren, som var gået i Land, medens Damperen laa i Havnen, fik ogsaa et Værelse her for Natten. Vi gik ud for at faa noget at spise, da Selskabet jo snød os for Aftensmad. Vi fandt en Restauration, hvor der taltes Fransk, og indtog her vort første tyrkiske Maaltid. Vi gik nu en Tur igennem Konstantinopels Hovedgade " Graudrue de Pera ", og begav os derefter til ro. Næste Dag fandt vi efter en del Besvær, den danske Legation, hvor vi af Gesandten, som var meget elskværdig, fik en Del Oplysninger, samt nogle Adresser paa tyske Firmaer, men her var dog intet Arbejde. Vi maatte saa ud at søge paa egen Haand og det var sandelig lidt af et Kunststykke her i denne orientalske By, hvor man ikke engang kan læse Sproget, og de fleste Gader er ikke engang betegnet ved Navn. Selv da jeg havde opholdt mig i Konstantinopel i 1

Aar, kunde jeg løbe vild i "Staenbul", hvor jeg ellers færdedes meget. Nu begyndte en Trængselstid For os, de første 2 Uger fandt vi intet Arbejde, og da det tillige d. 6 Februar begyndte at sne og blev bidende Koldt, var de smalle Gader ufremkommelig af Skidt og Sne. Vi havde hver Dag helt blaaafrossne Tæer, da vi jo ikke havde regnet med saa stærk Kulde
Næste disk

Var vi jo tenunelig tyndt klædt paa. Vor pengebeholdning begyndte ligeledes at blive tenunelig lille, Rejsen og de første 2 Uger jo havde taget tenunelig stærkt paa den, ja vi var lige ved at paa fallit. Alle steder fik vi det sanune Svar, kom igen om fjorten Dage, ja Tak, om fjorten Dage var vi døde af Sult og Kulde. Vi indskrænkede os saa til kun at spise Brød, Dadler og Radiser, men da der her i Tyrkiet ikke findes Kakkelovne i Værelserne, var de altid kolde, som i en Iskælder, og vi rystede altid af Kulde. Selvom natten kunde vi ikke sove, fordi vi frøs. Men havde vi ikke faaet

Arbejde, saa havde vi faaet set en hel Del af Byen, idet vi jo travede rundt Dag efter Dag. Konstantinopel er den mest interessante By, jeg har været i endnu.

Konstantiuopel bestaar af flere Bydele, hvoraf de tre største er Pera, Galata, og den ældste af alle, Stanebul. "Pera er den europæiske Hovedbydelog bestaar af flotte Palæer og store Forretningsbygninger. Hovedgaden, "Grand rue di Pera", er en mode~ Strøggade med umaadelig stor Trafik, og her ligger de fleste udenlandske Legationer. Den smukkeste Legation er den Svenske, men den største er den engelske Den Danske Legation har til Huse i en flat Bygning i "rue Telegraph". I Hovedgaden ligger ligeledes den berømte gamle C lup " Cercle d' Orient " .I Gaden rører sig et broget Liv, her færdes moderne klædte Europæere imellem ægte typisk klædte Tyrker, som bærer et ~ store Benklæder, hvor Bagpartiet naar helt ned til Hælene. Hertil en kort Trøje, et stort uldent Maveklæde, og et Par store klodsede Sko eller Tøfler. Stoffet til de forskellige Klædningsstykker er i de mest skrigende Farver. Kvindernes Dragt bestaar af en lang sort Kjole og et Slør af sanune Farve, dog ser man ikke mange tilslørede Kvinder mere. Haremet er jo ophævet i Tyrkiet, og den regerede Pascha " Mustapha Knial " har jo som Mål at eropæisere Tyrkiet, og man mærker ogsaa store Forandringer paa enkelte Steder. Den røde Fes er jo ligeledes forbudt at bære i Tyrkiet, og er erstattet af den civiliserede Tyrk med en Kasket eller Hat

og af den fattige mandlige Befolkning med en Filtkalot. " Galata " er Havnekvarteret og er forbundet med " Pera " med flere Tra~gader, hvoraf den ene " Yonsek Kalderille " er meget bekendt for sin Stejlhed. Disse Gader er meget besværlige at færdes i om Vinteren, naar Trapperne er glatte af Is og dækket af Sne. I d~ Bydel findes en livlig Handel og en umaadelig Trafik, da her er Knytningspunkt for Sporvognstrafikken til Pera, flae af Forstederne og til Stambul, som er forbunden med Galata ved to Broer. Den gamle Bro er af Træ og tenunelig smal, men den nye er meget bred og af svær staalkonstruktion, her er dobbelt Sporvejslinie og to meget brede Kørebaner. Her maa man beta~ en Piaster for at passere, og denne Bro er umaadelig trafikeret, da Hovedpunktet for Handelen findes i Stambul. bet er dog ogsaa her at det mest interessante findes. Gaderne er smalle, saa to Vogne ikke kan passere hinanden, og meget ujævne og snavsede, naar Solen om Dagen ustandseligt brænder, er disse Gader fyldt af en gennemtrængende Stank. Folk myldrer frem og tilbage, og der er en Raaben og en Skrigen. Husene er lave og tæt sammenbygget og Forretningslokalerne er kun et Rum, hvor alle mulige Slags Varer er fremlagt. Om Dagen er Varerne udstillet paa Fortovet, og om Aftenen, naar Handelen er slut, stabels alt ind i Rununet, og et stort Jalousi rulles ned og laases mod fortovet ved en stor Hængelaas. Om Sommeren ser man et morso.. Syn i Gaderne, en Mand med en mægtig Kande paa Ryggen og klirrende Glas i Haanden, han sælger Limonade, hvoraf den drikkes en Mængde i den varme Sommer. Da der tillige ikke er godt Drikkevand alle Steder i Konstantinopel, ser ~an i Gaderne Mænd med Tønder paa Ryggen,

/2

Hvor man kan købe I Glas Vand for en Halv Piaster. Man ser i Konstantiopol store Grunde ligge ubebygget eller i Ruiner. Ligeledes lader man de store smukke Moskeer ligge og forfalde. Den store smukke Moskee " Sankt Sofia", som er vidunderlig, ligge temmelig frit og er med sine mange Kupler og sine fire slanke Mimaretter et smukt Syn. Vi aflagde et Besøg i Moskeen en Dag, og ved Indgangen til Moskeen, bliver man forsynet med et Par

Tøfler, da manjo ikke maa betræde Gulvet med sine Støvler, som har traadt Gadens Snavs. Ved Indgangen sidder i Massevis gamle Tiggere, som forfølger en helt ind i Moskeen indtil man giver dem en Piaster. Paa Gulvene ligger tykke Tyrkiske Tæpper, og alle steder ligger de troende Muhammedanere i stille Bøn. Midt paa Muren ser man Aftrykket af en Haand Det fortælles, at det stanuner fra den tyrkiske Sultan " Mekmeds", Haand, som han slog i Muren til Tegn pla, at hans Soldater skulde standse med Myrderierne, som fandt Sted, ved Tyrkernes Indtagelse af Konstantinopel. Sankt Sofia var dengang en græsk Kirke. Et andet Sted er der i Mannoret dannet en Figur som Djævelen. Et Sted er en tommetyk Bronzeplade bleven helt hulslidt af, at de kristne har strøget der med deres Finger og gjort Korsets Tegn. Den er pragtfuld udstyret indvendig, og er rigt forsynet med smukt Træarbejder. En anden af de berømteste Moskeer er " Sultan Ahmeh", som har seks Minaretter. En Muhamedaner betræder aldrig en Moskee, førend han i Forgaarden har vadsket Ansigt, Hænder og Fødder ved Brønden. I Foraaarden sidder ved deres smaa Pulte, skrivere som læser og skriver Breve for Folk, da circa 75 Procent af Befolkningen jo hverken kan læse eller skrive. Der bliver jo nok oprettet flere Skoler i Tyrkiet nu, men det nytter jo ikke stort, da Skolepengene er saa dyre, at kun de mere Velhavende har Raad at holde deres børn her. Men der imod ser man pia alle Værksteder smaa Dreng fra 8 till O Aar arbejde fra Morgen til Aften for en ganske urimelig Betaling. Resultatet bliver, at en saadan Dreng, naar han bliver voksen ikke er bedre stillet end sine Forfædre. Man ser tit pia Gade~ en af de saakaldte " Kamaler ", som kommer bærende pia sin byrde, komme hen til en person., og spørge, om vedkommende ikke kan læse Adressen pSla den lap Papir, han har. Det har hændt for mig en gang paa Posthuset, at en ung tyrk kom hen til mig og spurgte, om jeg ikke vilde læse et Brev for ham, men da jeg ikke kunde læse tyrkisk, sagde jeg selvfølgelig, at jeg ikke kunde. Han saa ganske bestyrtet pia mig, som om han vilde sige, Herregud, saa er Europæerne jo ikke klogere end os, der findes jo ogsaa blandt dem nogle, som ikke kan læse En "Kamal" er en Bærer, og grundet paa Gadernes Ufremkommelighed, kan man jo kun bruge Vogne i ringe Udstrækning, saa der er rig Brug for Bærer. Og hvad en saadan Bærer kan transportere pia Ryggen er ganske forbavsende. Man ser saaledes en komme med en Maskine pia Ryggen. Og tit ser man gamle, gråaskæggede og krumbøjede Mænd komme bærende med 10- 12 Brædder pia 4 til 5 Meter pia Ryggen. Naar man saa tager i Betragtning, at

Temperaturen om Sommeren er stærkt mod 40 Gr, saa
 maa man sige, at det er godt præsteret. En gammel
 Mustafa, som bar træ til os pia vort Værksted, gjorde en
 Dag det Kunststykke at bære saa mange Planker, som et
 stort Køretøj kan tage. Disse Bærer anbringer en Slags
 Sadel pia Ryggen, saaledes at Byrden kommer til at hvile
 pia Hoften, hvilket jo letter Arbejdet betydeligt. Da der i
 Husene intet Vand findes maa dette hentes fra Brøndene,
 og man ser i den varme Tid en lang
 Række af Vandbærer, som skriger og hyler, ja til Tider
 udkæmpes her regulære Slag, da alle vil først til. Om
 Middagen staar K vinder og Børn i massevis med deres
 Krukker og venter pia at komme til. Paa særlige varme
 Dage kan det passere, at Brøndene hen pia Eftermiddagen
 løber tør, og da maa Politiet tit skride ind for at holde en
 smule Orde~ da man ellers flaar hinanden i stykker. Og
 saa er Vandet tillige mange Gange, varmt og udrikkeligt.
 At de lavere Klasser er undertrykt, saa vi en Dag et Bevis
 paa. En Chauffør paa en Taga blev med sin Vogn klemmt
 inde mellem en Bil der holdt stille og en Sporvogn, for at
 undgaa et Sammenstød, drejede han til Siden og kom
 derved til at støde til en Dreng- som gik over Kørebanen.
 Sporvognen maatte standse, og herover blev en Officer,
 som stod pia Perronen saa forbitret,
 at han sprang ned og slog Chaufføren med sin Ridepisk i
 Ansigtet til dette var ganske oversølet med Blod. Folk stod
 og saa herpaa, som om alt var i Orde~ og Chaufføren tog
 imod Straffen uden at kny , men pia os gjorde det et alt
 andet
 end behageligt Indtryk. Det vrimler med Tiggere i
 Tusindvis, og de er frække som Slagterhunde. Men om
 Vinteren løb de paa Gaden med bare Føder i Snevejr, og
 havde næsten intet Tøj paa Kroppen. Fødderne var ogsaa
 helt vansirede og døde af Kulde og lignede Klumpfødder.
 K vinder med smaa Børn travler rundt og tigger til et
 Stykke Brød og om Natten sidder de i en Port og sover, og
 mange vaagner heller ikke mere, men det bekymrer man
 sig ikke om, at tænke paa, saa er der bare en mindre af det
 Kryb. Jeg saa en Dag i Havnekvarteret en Mand, som vred
 sig i Krampe pia Gaden, nogle Mænd stod og rev i ham,
 medens Folk i Klyngevis saa til, til sidst kom to
 Politibetjente, som sagde til disse Mænd om at fjerne ham
 om i en Sidegade, hvorefter de roligt fjernede sig. Vi
 maatte rende flere Dage i Træk for at faa vore Papirer i
 Orde~ og vi fik et Gri~ da vi paa Stationen saa, at
 Politimanden havde sine Bøger i en Trækasse, som tjente
 til :eogskab. Til Tider ser man en Betjent komme med en
 Klynge Fanger, som er lænket sammen med svære

Jernkæder. Og dernæst Soldaterne, som er hele Kariketurer, medens Officerne er, flotte Tyre i pralende Uniformer, Lange graa Kapper foret med rød Silke. Allerede fra 7 eller 8 Aars Alderen bringes Drengene til Militærskolen for at blive uddannet til Officerer. Alt i Tyrkiet gaar ved Bestikkelser, kommer f.Eks. Vurderings eller Skattemænd til en Mand for at sætte ham i skat, kan han ved at smøre dem lidt, opnaa en ganske ringe Skat. Bliver man af Politiet idøptt en Bøde- gerne opnaa Rabat ved kontant Betaling. Ligeledes maa man som Udlænding aldrig betale for en Vare, hvad der bliver forlangt, da man sikkert faar Varen for det halve, naar man bare viser en Smule Handelskendskab. F.Eks. hos Træhandlerne findes ingen faste Priser, men man købslaar med ham efter bedste Evne. I Stambul findes de berømte Basarer, som er urnaadelig store og interessante,. Det er umuligt at finde rundt i dem. Her laves og handles med alt, og i En Gade, hvor en Skomager har slaaet sig ned, har en anden fulgt Eksempel, og her er saaledes dannes Gader med Skomager, andre med Drejere, Tæppevævere, Skræddere og saa videre. Hele Basarcomplexet er overdækket og er lavet af Træ, og saaledes meget brandfarligt, og her findes kun en ganske lille Haandsprøjte. Og her drives Haandværket paa gammeldags Maner. Alt er Haandarbejde. En Drejer sider paa Gulvet, og har en lav Drejebænk. 4 eller 5 Tommer høj. Her fæstes Træet, og i den ene Haand holder han en Violinbue, Stengen slynger han om Træet, idet han nu trækker frem og tilbage i Buen, drejer Træet sig rundt, og ved Hjælp af den ene Haand og Fødderne arbejder han med sine Jern. At der paa denne Maade kan laves pænt Arbejde, kan ses af de kunstfærdige udførte Cigaretrør. Alle Tyrker bruger Cigaretrør, nogle saa store som Kesteskarte. Onsdag d 26 Januar begyndte vi at lave forskellige Ting for den Danske Gesandt. Han viste os rundt i sit store Hus, hvor vi saa Bevisen paa, hvor elendigt det Tyrkiske Haandværk er, ja under al Kritik Knud og jeg gik ud for at søge igen og fandt efter en Del søgen endelig Arbejde hos et Møbelmagasin " la Confiance ". Mester var Græker, og det var et rigtigt Biksværksted, men vi maatte have noget at bestille, da Pengebeholdningen var Slut om en Uges Tid Her arbejdes overalt paa Dagløn, og Skæg, som straks efter fik Arbejde hos en Tyrkisk Mester blev budt 1 Y2 Pund om Dagen (13 Kr.) Han brugte mere til at leve for den Dag, end han tjente, saa han sluttede samme Aften. Vi havde indskrænket os meget paa Kosten, vi spiste intet varmt, da det var for dyrt, og med Arbejdet saa det sløjt ud Vi havde

ingen rigtig Fidus til Knuds og min nye Mester. Vi begyndte Mandag d. 31 Januar, og den første Dags Indtryk var lidt blandet. Man siger jo, at godt begyndt er halvt fuldendt, men daarligt begyndt jo være omtrent helt færdigt, opdagede vi snart, da vi var ved at holde op flere Gange den Dag, men Tanken om pengepungen holdt os i Tømme. Om Torsdagen holdt vi, at vi skulde have løn, at vi skulde have løn, da Fredagen jo er Muhammedanernes Helligdag, men Lønnen udbetales først Lørdag, og vi var jo i den største Spænding, om hvor meget han vil give os. Tinige Faldt det i med det frygteligste Regnevejr, og Knud begyndte at blive daarlig i Maven grundet paa den sløje Kost. Vi var kede af Arbejdet, da det var det værste, jeg har været med til. Værkstedet var uhyggeligt koldt, og vaadt Træ, som ligefrem drev af Vand og næsten umuligt at arbejde i. Da vi dertil om Aftenen fik vort Vadsketøj, som var mere snavset, end før det var vadsket, saa saa det rigtignok ud til at 1927 skulde blive et Rekordaar, i alt fald i Tyrkiet. Vi mente, at vi gav for meget i Husleje, og Gesandts Tjener sagde, at vi kunde faa et Værelse for det halve af, hvad vi gav. Vi talte med Værten paa Fingersprog, men han var ikke tilbøjelig til at slaa noget af. Den 15 Februar flyttede vi til et andet Logis " Hotel Dobrojea " roe Topcilar Nr. 187. Værten en Bulgarer var meget flink, men meget fattig, og derfor fik vi sjælden rene Lagener ener Haan<Bdæder, men der var her en ung Pige, som talte engelsk, hun passede godt paa vore Kufferter, samt gjorde vore Værelser rene, og var tinige Tolk for Værten, naar han vilde laane Penge, hvad han altid vilde, han troede, at vi som Europæere var fulde af Penge. Det begyndte nu, at gaa bedre for os. De to Kammerater arbejdede for Gesandten, og Knud og jeg, som fik 23/.. Pund om Dagen, sagde til vor Mester, at vi holdt op, hvis vi ikke fik 3 Pund. Efter en Del Snakken gik han med hertil. Midt i Februar var vi da ogsaa saaledes stillede, at vi kunde tillade os at leve som Mennesker igen. Ja der blev ogsaa Raad til en Teaterbinet og et Glas Øl. Da Sæsonen ikke er rigtig i Gang, førend i Maj, var det vor Hensigt at blive hos vor Mester foreløbig, men her blev værre og værre at være, Materialerne Daarligere, saa sagde vi midt i Marts, at vi vilde rejse. Han vilde gerne beholde os, men til den anden Side, vilde han hener ikke betale mere, men da Mestrene her maa betale en Afgift for hver Svend om Maaneden, og han lige havde betalt, indvilgede han i at give os 3 Y4 Pund, mod at vi blev mindst en Maaned. Nu begyndte det at blive dejligt Foraar, og om 1 Maaned havde vi Udsigt til bedre Arbejde hos det førende Firma. Der kom nu rigtig Livover Byen, Træerne

grønnedes, og Vandbærerne kom frem med deres blankskurede Kander. Turisterne begyndte at komme, og vi følte os godt tilpas i denne smukke By. Vi havde tinige faaet privat Logi, et ret pænt Værelse til 2 Mand for 12 Pund pr. Maaned. Det laa i Hovedbydelen " Pera". Vi tog nu Ture ud paa Landet og det var morsomt at se, hvorledes Tyrkerne drev Agerbrug, De boede i usle smaa Hytter, og drev Jorden paa en meget primitiv Maade. Da vi havde efterladt vore gamle Kufferter i Frankrig købte Knud og jeg en dejlig Lædderkuffert hver for 13 Pund, et uahindeligt godt Køb. Alt gik saaledes temmelig godt, men saa den 5 April revnede Banonen. Vi havde jo sagt til vor Mester, at vi vilde blive en Maaned, hvad jo ogsaa var vor Mening. Vi skulde lave noget meget fint Arbejde, som de tyrkiske Svende ikke kunde lave, men da Træet ikke var færdigt, maatte vi i Menemtiden lave nogle Klædeskabe, noget frygteligt Bras, som ingen herhjemme vilde have til Kaninskure. Man havde spurgt os 5- 6 gange om Dagen, om vi snart var færdige, og det var jo i Længden irriterende, men da Sekretæren en Dag før Middag blev overfræk, smed vi begge vort Værktøj og sagde "finisch". Da han saa, at det var Alvor blev han kold og sagde, at vi kunde da godt blive ved til Aften, saa kom Mester nok. Men vi sagde nej tak, og pakkede vort Værktøj. De tyrkiske Svende gloede aldeles forbavsede paa os, det havde de aldrig set før, at nogen kunde optræde saadan. Da vi vilde gaa sagde en, som kunde lidt fransk, det er ikke rigtig af eder at forsvinde, naar Mester ikke er tilstede " Biece" sagde vi saa leder vi vort Værktøj ligge, men selvfølgelig kommer vi igen. Vi skulde jo gerne have vore Penge, dem havde vi ikke i Sinde at forære ham. Efter at have spist til Middag, klædte vi os om. Kl. 2 Y2 var vi paa Værkstedet igen. Da var Mester der, men han sagde ikke et ord, han forlangte vore Bøger og sagde, at vi kunde først hente vore Penge om 14 Dage, da der først skulde betales Skat til Guvernarnentet. Vor tilgodehavende var 8 Pund, som vi først fik 1 Y2 Maaned senere. Vi begyndte straks at søge nyt Arbejde, men alle Steder fik vi samme Svar: Død Sæson. Vor Mester, som var Ven med en af Cheferne for det førende Firma, lavede det naturligvis saadan, at vi ikke kunde begynde der. Vi søgte endnu et Par Dage, men saa blev vi enige om at tage ind til Angora i tyrkisk Lineasien. Angora er jo Tyrkiets nye Hovedstad, og er under Opbygning. Vi havde hørt, at der skulde være godt med Arbejde. Vi gik til den danske Gesandt for at faa nogle Oplysninger angaaende Rejsen. Vi fik nu at vide, at man maatte først søge om Tilladelse for at rejse derind Da vi jo

ikke kunde Sproget og langt mindre Skriften, maatte vi have en Mand til at søge for os. Det var en forfærdelig Redelighed, Folk stod ved Kontoret i Hundredevis. Alle vilde afsted, man mente, at det var et rent Guldland i "Anatolien". Tyrkerne kunde ikke faa Lov at rejse hertil, men Europæerne maatte heller end gerne. Det tog et Par Dage at faa Papirerne i Orden. Lørdag d. 9 Marts nej April, rejste vi til Angora. Billetten kostede II Pund og 10 Piaster, og derforuden havde vi kun 5 Pund (10 Kr.) Disse Penge skulde strække til, indtil vi fik Arbejde. Vi laante 15 Pund af vore Kammerater, som stadig arbejdede paa den danske Legation. Kl. 3 Eftermiddag naaede vi i sidste Øjeblik Færgen- som skulde færges os over til den asiatiske Side til "Haidær Pacha", hvorfra Toget til Angora afgik Kl. 4.30. Men det var complet umuligt at skaffe sig en Plade. Men en Dame, som saa, at vi søgte Plads sagde, Stik Overkonduktøren en Skilling, saa reserverer han en Kupee, naar de nye Vogne kobles til. Vi gav ham I Pund, saa fik vi en dejlig Plads, og kunde sove lidt paa den lange kedelige Rejse. Saalænge Toget kører langs den smukke Kyst ved Marmarahavet, er det et livligt Billede. Frodig Vegetation og smukke Haver, men saasnart det bøjer af og løber ind i Landet aftog Vegetationen, og til sidst var det kun øde barske Sletter og underlig farvede Klipper, hvorpaa der voksede noget Mos og lignende, hvoraf nogle knoklede Køer, som lignede halvville Bisonokser, gik og nappede. Det er dog hovedsagelig de nøjsomme Faar, som her holdes i store Flokke. Hvor der er en lille Sump eller Mose, staar der nogle forkrøblede Piletræer eller Buske, ellers er det et trist og øde Landskab, men dette kan dog ogsaa have sin Charme. Thi hvor der er barskt og øde, følger gerne en højtidelig Stilhed Det var dejligt at sidde og stirre ud i den lune Aften, ved Moserne spankulerede Storke omkring i Massevis. Vi saa her nogle kæmpemæssige Fugle, som vi aldrig før havde set. Medens Ørne og Gribbe majestætisk fløj over Bjergene, medens Stjernerne langsomt bredte sig over Himlen. Naar vi kom til en forfalden Stationsbygning kom 40-50 børn løbende og hylte og skreg i Munden paa hverandre, medens de falbød Mælk, The, Æbler, Æg, Brød, Vand og andet, som, om det dog ikke just var appetitligt, saa dog spiseligt. Det var nærmest Vand vi manglede, for vi havde købt Dadler og Brød i Konstantinobel. Vi fik vor flaske fyldt med lunkent Vand en Gang imellem. Efter en dog ret søvnløs Nat, blev det dog tidligt lyst, og Landskabet havde skiftet Kulør og var om i frodigt, saa dog paa en vis Maade opdyrket. Det var nærmest en Parodi paa Agerbrug, særlig for os, som er fra et af Verdens mest veldyrkede Lande. Vor Billet blev mindst eftersat og forsynet med et nyt Hul fem Gange under Rejsens Forløb. En Time før vi naaede Angora, blev den forhullede Lap taget fra os sammen med Rejsetilladelsen, som vi maatte afuente paa Politikontoret Angora 48 Timer efter vor Ankomst. Det er ikke alle Nationer, som kan opnaa langvarig Opholdstilladelse i Tyrkiet. For. Eks. Ikke de Nationer, som var imod Tyrkiet i Krigen. Som Dansker opmaaede vi let Opholdstilladelse her som i andre Lande, men dog ser de gamle Tyrkere lidt skævt til Europæerne, som har vækket Landet af dets Tornerosesøvn. Kl. 12.30 naaede vi Angora, og efter at være en Hovedstad, saa den

ikke videre imponerende ud, den lignede nærmest en oprodet Byggeplads. Banegaarden er lille og uanselig, og herfra og til Byen løber en støvet Landevej. Ingen af vore Rejsefæller kendte noget Hotel, hvoraf der kun findes et Par Stykker. Vi stod nu paa Vejen i bagende Sol og turde ikke tage en Droske og lade os køre til et Hotel, da vi havde hørt, at de var knusende dyre, hvad jo ogsaa passede, Tyrkere med smaa Æselvogne, flokkedes om os for at faa fat i vor Bagage- Endelig tog vi os selv i Nakken og lod os køre til et Hotelog Kusken kørte os til et rigtigt dejligt lille Hotel, hvor vi fik et lille Værelse for 2 Pund pr. Nat. Vi havde et Brev med til en svensk Ingeniør fra hans Frue i Konstantinopel. Et Par danske Firmaer bygger Jernbaner i Tyrkiet og havde ogsaa Kontor i Angora. Vi troede nu at Firmaet muligvis havde Brug for et Par Snedkere, men det havde de ikke. Vi begyndte strnks at søge Arbejde, og ved det største Tyske Firma "Holjmann" fik vi Mesteren i Tale, han sagde, vi venter store Ordre, men førend 14 Dage bliver det ikke for nu kommer Paasken. Det kneb mange Steder med Pengene Hos Tyrkerne. Vi gik saa til den store Møbelfabrik, hvor vi endelig fik Værkføreren en Tysker i Tale. Han gav det samme svar. Om 14 Dage vil vi gerne have dem og mange andre, men Fabrikken er ny og skal først monteres. Vi besøgte nu alle Byggepladser, og alle mindre Værksteder, men stadig uden Resultat. Da vi kom ind i et stort Magasin, blev Chefen meget begejstret, da han hørte, at vi var Danskere. Han sagde, at vi kunde begynde, men han maatte først tale med sin Værkfører. Vi skulde komme Dagen efter. Næste Dag viste det sig, at det var Chefen for den store Fabrik. Vi kunde kende Værkføreren. Saa var det Haab slukket. Vi gik saa hele Ugen til Paaske og søgte, men forgæves. Vi havde intet at leve for. Vi fik kun Vandog Brød. Og det var næsten det værste med Cigaretterne. Hvordan vi skulde klare den en cirka tre Uger, inden vi havde Udsigt til Arbejde. Vi talte med Værten, som gik med til at sætte Lejen ned til 1 Yz Pund om Dagen. Nu kom der nogle drøje Dage, som jeg aldrig glemmer. Vi gik og forslog tiden paa bedste Maade, men var hele Tiden Halvsultne. Skartorsdag trode vi, at det var Langfredag, den var lang nok til at være det, men næste Dag saa vi at alt var lukket, saa viste vi, at det kun var Fredag. Saa holdt vi Langfredag en gang til, vi havde jo Tid nok. Paaske Lørdag forhørte vi igen paa det Tyske Firma, og hvor blev vi glade, da Mesteren sagde, at vi kunde begynde efter Paaske. Paaskernorgen købte vi et Brød, og gik ud paa en grøn Plet for at holde Paaskefest, medens vore Tanker gik til Danmark, hjem til Paaskeæg i Læssevis. Da vi senere gik en Tur i den gamle By, hvorigennem man lagde nye Vandrør til den nye By, som bygges nede i Dalen. Pludselig hørte vi høje Skrig fra Kvinder og Børn. Vi saa nu, at et Vandrør var sprunget og overdængede hele Huset~ed Vand, saa hele Facaden blev skyllet væk og kun de nøgne Brædder stod tilbage. Det var en Følge af Tyrkernes daarlige Byggemaade. De murer Huset op af Dynet, som de samler i Floden og blander det med Straa eller Halm. Vi saa ligeledes Børn, som ligeledes Børn, som løb paa Gaden og øste Kamelgødning op i en Spånd med de bare Hænder. Dette tørres i flade Kager og bruges til at brænde. Vi var ude i de store Stenbrud, som der findes umaadelig mange af, da den

gamle by ligger oppe paa Toppen af en Stenklippe omgivet af tykke Mure. Her sprængtes Stenene med Dynamit, og Folk blev først varskoet et Par Minutter, førend Luntten Tændtes. Stenene rullede ned af Bjærget, og landede nede paa en ret befærde Vej. Store Blokke rullede ud i Floden med mægtige Drøn. Her i Bjergene levede vilde Skildpadder, og vi fangede et Par smukke Eksemplarer, som vi bragte med til Hotellet, men vi maatte lade dem løbe, da vi ikke kunde faa dem dræbt. En Dag saa vi ude i Bjergene ved nogle Lerhytter, en Flok tilslørede Kvinder sidde og snakke. Det var et interessant Parti, og Knud fotograferede det, men de opdagede os og trak Sløret tættere til, medens de skrigende løb ind i Huset. Vi fandt, at det var bedst at forsvinde, inden Ægtemanden kom og beskyldte os for at vilde stjæle hans Harem. Den gamle By inden for Muren er særlig interessant og uberørt af Civilisationen. Folk levede ganske deres eget Liv. Paa Torvet kom Bønderne slæbende med Sække med Uld, Korn, Ærter og andet, som de solgte til Købmændene. Naar man skulde veje en Sæk Korn, fik to Mænd en Stang over Skuldrene, hvorpaa en meget tarvelig Bismervægt var anbragt. Skulde man veje mindre Partier, og man ikke havde Lodder nok brugte man Sten, smaa Stykker Jern eller store Søm.

Jeg har set en Købmand bruge Smaapenge til Hjælp, naar han vejede meget fint. Vægtsystemet er ikke som vort i Kilo eller Pund, men kaldes et " Oka " og er 2 Y4 Kilogram. Dog regner man for. Eks. Træ ud i Meter. I en gammel Tempelruin, som var helt forfalden boede hele Familien i Huler, et frygteligt Svineri, og da vi gik forbi, fløj Sten og Glasskaar efter os. Der fortælles at Apostelen Paulus skulde have vandret helt herop til Angora for at prædike. Der

løber gennem Angora i Dalen en Flod, som næsten udtørre om Sommeren. Der er umaadelig snavset og stinker fælt, heri kastes alt, døde Kreaturer og lignende, men Tyrkerne bader heri, og Arbejderne i Stenbruddene kommer herved for at drikke. Mange af disse Stenarbejdere er Straffefanger, som føres herud om Morgenen af bevæbnede Soldater. Alle Tjenestemænd i Tyrkiet er revolverbevæbnet og bruger dem for et godt Ord. Der ligger ved Angora store Jern og Kanonfabrikker. Den tyrkiske Præsident bor i en lille By tæt ved Angora. Tirsdag d. 19 April begyndte vi hos "Holjmann" og var meget tilfredse efter den første Dag. Det var Bygningsarbejde, og alt var meget frit. Vore Kollegaer var Østrigere og Ungarere, og de første var ualmindelig flinke og hjælpsomme, medens Ungernerne var mere fedtende og ukollegiale. Lørdag d. 23 April var Dagen, da den første store Nationalforsamling traadte sammen. Og Byen var festklædt og pyntet med Flag. Der var opstillet Æresporte for Præsidenten. Disse var smukke og originale men umaadelig slet lavet. Vi faar Løn udbetalt hver anden Uge. Saa vi maa jo stadig spænde Livremmen ind, hvad jo ikke

var let, da der ikke var flere Huller indefter, medens en Masse udefter mindede om Fordums Velnærethed .De første Dage var strenge, da vi maatte agere Høvlemaskine, og det var umaadeligt varmt. Klimaet er meget tørt og usundt, og naar det blæste var alt indhyllet i en Røgsky. Ganske fint Sand fløj alle Vejne. Da vi bad om et Forskud, sagde Mester, vi har igen Penge, da de først skal ankomme fra Konstantinopel, men de kan faa for 10 Pund Mærker til vort Marketenderi, som saa bliver trukket fra deres Løn. Vi havde det nu godt i en tre Ugers Tid, og tænkte, at vi kunde blive her hele Sommeren, Men det kneb med Penge for den tyrkiske Regering, saa alt Byggearbejde standsede. Paa den store Møbelfabrik havde man fyret alle Svendene, og disse havde deres Penge tilgode. Den I Maj blev ogsaa fejret her, men det var dog nærmest lidt af en Parodi, da Arbejdstiden er 9 Timer. Onsdag d. 4 Maj fik vi at vide, at der ikke var mere Arbejde, Det var en slem Streg i vor Regning at blive fyret nu. Lønnen var ret god, 5 Pund pr. Dag, hvad var meget godt. Lørdag d. 4 Maj blev vi fyrede og søgte straks nyt Arbejde, men der var intet at opdrive. Vi søgte igen hos de danske Ingeniørfirmaer; men her maatte ingen Udlændinge arbejde uden tekniske Papirer. Vi blev saa enige om at tage tilbage til Konstantinopel, og Tirsdag Eftermiddag Kl. 5 rejste vi tilbage. Efter en kedelig Nat naaede vi endelig om Morgenens Kysten ved Marmarahavet. Vi var i Kupee sammen med en muhamedansk Præst, som uafladelig sendte Bønner til Allah. Han vilde hele tiden trykke vore Hænder paa deres Vis, og sludrede ustandselig, og vi forstod jo ikke et Ord. Dan II Maj Kl. 12 middag naaede vi Konstantinopel, og havde været i Asien I Maaned, men den Tid havde ogsaa sat sit Præg paa os, vi var helt visne i Ansigtet af den tørre Varme, men det er en af de Ture, jeg sætter mest Pris paa, selvom den var haard. Men vi havde haft Lejlighed til at se rigtig, hvorledes Tyrkerne levede borte fra Civilisationen, og hvorledes de med deres Karavaner kom ind til Angora fra Ørkenen, og medbringende hele Familien. Et Oksekøretøj var meget almindeligt. Vi tog ind paa vort gamle Hotel, og efter at være blevet vasket, traf vi vor Ven "Skæg " til Middag. Næste Dag fik vi vort gamle Værelse igen, og alt var saaledes ved det gamle igen, dog ikke helt. Vi kunde faa nok af Arbejde privat, og aftalte saa med vor 4. Kammerat " Fynboen " om at begynde som Mestre. Vi aftalte med en græsk Snedkermester, at vi skulde have 3 Bænke i leje hos ham for 40 Pund pr. Maaned. Vi havde jo næsten ingen Kapital at starte for, og at oprette et Værksted selv kostede jo en Del. Mandag d. 16 Maj var Dagen, da vor Virksomhed begyndte. Vi trode nu at den

rejsende Svend Saga var ude. Vi havde Arbejde nok for 2 Uger. Jeg var Mandag ude at købe Træ, og i den første Tid betalte vi vore Materialer for dyrt. Om Tirsdagen var jeg ovre i Stanebul paa Det danske Ingeniørkontor for at give Tilbud paa forskellige Kontormøbler. Disse Kontorer udvidede stadig, saa vi fik her mere Arbejde, end vi kunde overkomme. Saa tænkte vi, at hvis det skulde blive til noget rigtigt maatte vi have det helt for os selv. Vi lejede saa et Værksted i " Pera " i rue " Yeni Tcharchi " Nr.14, hvor vi ogsaa havde Logis. Vi skrev hjem om et Laan, da vi jo maatte have Penge til at komme i Gang for. Vi købte Høvlebænke og døbte vort Værksted " Eteuisterie Skandinavien ". Og vi skulde her have mange travle og fornøjelige Dage. Vi fik vort Træ Maskinforarbejdet hos en tysk Mester. Vi arbejdede selv ved Maskinerne, og vi regnede senere ud, at vi havde betalt saa meget i Maskinleje, som vi kunde have købt et Par Maskiner for, hvis vi havde haft tilstrækkelig Kapital, da vi startede. Nu strømmede Ordrene ind af Dørene i Massevis, og vi maatte til arbejde det halve af Natten Med. Efter som vi kom rigtig i gang gik Forretningrn strygende, og vi havde en herlig Sommer Men det var et andet Forhold, end vi var vant til, her var ingen faste Priser paa nogen Ting. Altid maatte man være paa Tærne og parat til at tinge. Altid havde man Vrøvl med Bæerne. Naar vi skulde have Møbler i Byen, maatte vi have 3 eller 4 Mand til at bære det, og selv gaa foran for at vise Vej, da de ellers aldrig naaede deres Bestemmelsessted. De danske ingeniører, som bosatte sig i Konstatinopel med Familien, købte eller lejede Huse i en af Forstederne ved Navn "Bebek", og her havde vi en utrolig Masse Arbejde Da "Skæg" i August blev færdig paa Legationen, traadte han ind i Forretningen, og vi fik mere Arbejde end vi kunde overkomme, men tit havde vi Kniberi med Pengene. Chefdirektøren for Ingeniørfirmaet indrettede sin herskabelige Villa, og vi fik en Bestilling paa 5 Soveværelser paa en gang I den kendte Club " Cercle Orient " havde vi et Oppolerings arbejde for 800 Pund. Dog er det meget svært at konkurrere i Tyrkiet, da mange tyrkiske Smaa mestre arbejder for næsten ingen ting. Men vi tjente efter Forholdet godt og havde gode Dage. Naar vi havde gjort en særlig fin Bestilling færdig, tog vi en Tur ud at se paa det fornøjelige Konstantinopel, og vi har haft mange gemytlige Aftener. Der findes i Tyrkiet al Slags Øl og vine, Men nationaldrikken " Dusiko " er dog et Nummer for skrap. Det var en Slags Vodka, og har en Anislignende Smag. Den nydes af Tyrkerne ved deres festmaaltider. En saadan dusikoaften er meget interessant.

Den kan godt vare fra tidlig Aften til frem paa de smaa Timer. Et Selskab bænker sig omkring et Bord med flere Delikatesser saasom, Kalvehoved, Tarme, hvid Ost, Løg i en Slags Mælkesause, Brød, Salat, Jordnødder og Lignende, hertil en Karaffel med Dusiko. En Snaps heraf hældes i et Glas, heri fyldes lidt Vand, hvorved Drikken antager en mælkelignende Farve. Man drikker lidt spiser et par Mundfulde, ryger utallige Cigaretter, og saa begynder en af dem at synge tyrkisk. Det lyder ligesom, naar to Katte taler sammen en maaneskinsnat. En saadan Sang kan godt vare et Par timer. Naar han er færdig hylder hans Tilhørere ham kraftigt, og han klemmer paa igen. Dog ser man ikke mange berusede Personer her. De ældre Tyrkere sidder stille og roligt og ryger deres Vandpibe. Medens den ældre tyrkiske Generation ikke danser, selvfølgelig findes ogsaa her gamle Danse. Men den nye Generation er helt dansetosset, ja næsten helt Dansedille. Charleston og Black Botton dansedes overalt, men det var frygteligt at se paa, hvorledes de kunde vride sig i Krampetrækninger. I hver Restauration findes et Utal af Selskabsdanse, som stiger i Værtens Agtelse, jo mere de snyder Gæsterne. I Juni Maaned havde vi Besøg af 2 danske, gartnere som, var valset fra Nizza til Konstantinopel. De fandt intet Arbejde, og to tilbage til Frankrig 14 Dage senere. I Pinsen havde vi Besøg af en svensk Maler, som kom fra Ægypten. Vi fejrede et rigtig Pinsegilde med hjemmebrygget bollepunch, og hertil havde vi lavet hver en sang fra vor Rejse, disse tog kegler, og Festen fortsattes paa Restaurationer indtil op paa Formiddagen. Om Søndagen tog vi ud til et Badested ved Navn "Floria", og her var et Liv, som ingen Steder. Folk badede i Tusindvis. Gamle og unge imellem hverandre. Mange af Tyrkerne, som ikke ejer en Badedragt, gaar i Vandet i deres Undertøj, som bagefter tørres i den varme Sol. Alle har medbragt deres Madkurv, og man ser ingen uden en kæmpemæssig vandmelon. Disse Vandmeloner udgør sammen med Brød, Tyrkernes Maaltid om Sommeren. I intet Land har jeg spist eller set saa mange Meloner, som her. Her findes alle Slags Frugter, og de er meget billige. Tyrkerne vil hellere løbe halvnøgne rundt i Sandet og lege, end vil bade. Solen er saa haard, at man de første Gange bliver ganske skoldet. Her er desforuden mange andre Udflugtssteder, hvortil man tager med smaa Dampere. E Søndag tog vi op til Sortehavet ved "Bavak B", og tilbragte en herlig Søndag her i Klipperene og i Vandet. Der findes overalt Vandet utallige delfiner og sværdfisk. De drister sig helt ind i Havnen. Sværdfiskene bliver meget anvendt til Føde, og er meget velsmagende.

En Søndag var vi en tur i " Skutari ". I Konstantinopel findes en ualmindelig smuk Park. " Le petit Champ", her kan man sidde og nyde sin Kaffe til Musikkens Toner en Søndag Eftermiddag, medens man har den herligste Udsigt over det gamle " Istanbul ". Den største Fest jeg har oplevet i Tyrkiet, var da " Mustapfa Kemal " første Gang holdt sit indtog i Konstantinopel, som den Tyrkiske republiks Præsident. Hele Byen stod paa den anden Ende. Alt var smykker, selv den mindste Rønne. Overalt saa man Præsidentens Billede. Regeringsbygningerne og Politistationerne alle var pyntede og ilumineret. Over Gaderne var ophængt Guirlander og smaa Papirsflag, alle med et paatrykt Billede af Præsidenten. I alle store Gader var opstillet Æresporte, og Sporvognene til Forstæderne standsede midt paa Linien, medens Funktionærene sprang af og brækkede grønne Grene af Træerne, hvormed de pyntede Vognene. Ingen arbejdede og alle var greben af Dagens Storhed. Flagene vajede alle steder, og de forskellige udenlandske Gesandtskaber var smykkede i deres hjemlands Farver for at hylde Præsidenten. Alle store Forretninger havde store Vinduesudstillinger alle i Tyrkiets og Danmarks Nationalfarver, nemlig rødt og hvidt. Det Tyrkiske Flag er jo en rød Dug med en hvid Halvmaan med en Stjerne indeni. Sultanens Palads blev restaureret for at tjene til Præsidentens Hovedkvarter. Sultanens Vaaben blev nedtaget fra Portalerne, som blev forsynede med Republikkens. Indsejlingen ved " Haidan Pacha " var udsmykket som Fæstningstaarne, herigennem skulde hans Skib komme fra "Ismid ", hvortil han var ankommet med Tog fra Angora. "Ismid er den tyrkiske Flaadehavn ", og herfra blev han ledsaget af 6 Krydsere. Alle fremmede Skibe samt de tyrkiske i Konstantinopels Havn var smykket Fra tidlig Morgen blev der afholdt store Militærparader, Vejen til Paladset var bevogtet af Politi, og et Kompagni Soldater stod i Ring om Paladset med opplantet Bajonet. Præsidentens Livgarde fra Angora, et Kompagni Kyradser til Hest med lange Lanser, var ankommet og tog Opstilling ved Landingsstedet. Tusinder af Mennesker havde fra Morgenstunden taget Opstilling langs Kajen i en Udstrækning af flere Kilometer. Kl. 4 drønedes Kanonerne fra " Skutari ", som en Velkomst til Præsidenten, hvis Skib just kom til Syne fulgt af Krydsere, som i en lang Række vendte Siderne til og lod alle Kanoner tordne. Flyvemaskiner boltede sig i Luften over Skibet. Saa paafulgte en Stilhed, medens Landgangen blev sat, men i det Øjeblik Præsidenten betraadte Konstantinopels Grund, Bragede Kanonerne igen, og alle Skibene, som laa i Havnen satte i med en

Brølen og Piben, medens Folk hylede og skreg af bare Begejstring. Om Aftenen var alle Moskerne illumineret ligesom Krydserne, der laa foran Paladset var optrukket af elektriske Lys. Hele "set Gyldne Horn lignede et Ildhav, da et flot fyrværkeri blev afbrænd. Den herlige Sommer gik paa Hæld, og den 26 Oktober maatte Knud gaa til Sengs med stærk Feber Dagen efter forværredes hans Sygdom, og vi maatte tilkalde Lægen. Næste Dag den 28 Oktober, blev en interessant, men samtidige en kedelig Dag. Da man ikke havde Mindste smule Rede paa, hvor mange Individer, der var i Tyrkiet, skulde der være Folketælling. Men den holdtes paa en ret ualmindelig Maade. Det var paa det strengeste forbudt Folk at forlade deres Huse. Politi Officerer og Studenter gik rundt og talte Folk og eftersaa deres Papirer. Man maatte saaledes købe om Torsdagen, hvad man skulde spise om fredagen. Den fjerde Kammerat, som boede paa "Galata", havde købt et Par Flasker Dusiko, som han satte til Livs, og derefter i sin Kæfert gik ud paa Gaden og lavede Sjøv med Skildvagterne, hvad jo til sidst endte med, at Politiet nappede ham, og han maatte sidde paa Stationen, indtil Kanonerne om Aftenen meldte, at Folketællingen var endt, og Stuearresten hævet. I Løbet af 5 Minutter var Gaderne sorte af Folk. Resultatet blev, at der i Konstantinopel fandtes 1 Million og 300 Tusind Indbyggere. Kammeraten maatte se, hvorledes de Tyrkere, som havde overtraadt Forbudet, blev afstraffede med Piskeslag. Han fik selv kun en Reprimande og fik Lov at løbe. Om Lørdagen maatte Knud indlægges paa Hospitalet. Et lille snavset fransk Hospital. Han laa her i 23 Dage. Der kom nu en drøj Tid for os, da vi jo havde Arbejde for mere end 4 Mand, indtil Jul, og saaledes blev sat meget tilbage. Den 20 Oktober blev han udskrevet, og begyndte saa smaat at arbejde igen. Men han havde bestemt at rejse hjem til Danmark til Julen, da han jo var en Del afkræftet, og havde saaledes tabt en Del af Rejselysten. Alt vort Arbejde skulde være færdig til Julen, og den 15 December rejste Knud hjem over Rumænien. Ved Opgørelsen af Regnskabet viste det sig, at Overskuddet ikke var særligt stort, da vi jo grundet paa Pengemangel havde større Udgifter end andre Firmaer. Da begyndte vi saa smaat at tænke paa at ophæve Firmaet og rejse videre. Der var jo ikke særligt mere, der bandt os til Tyrkiet, da vor Forretning jo ikke i Længden var holdbar, som sagt, fordi vor Kapital var for lille. Vi havde med mere Kapital haft en stor Chance for at opdrive en god Eksistens. Vi fik vort Arbejde færdigt Julen, og tilbragte en god Jul. Fynboen og jeg blev enige om at rejse til Palæstina og videre til Ægypten. Da det er meget svært

at opnaa Opholdstilladelse i Ægypten som Arbejder, skrev vi et Brev til vor Konsul i Cairo, for at faa hans Bistand til at søge Indrejsetilladelse. Vi afviklede vore Forehold og afstod Værkstedet til "Skæg", som var bundet til Tyrkiet af en lille Pige. Vi bad Konsulen sende Svaret til Jerusalem. Søndag d. 8 Januar afrejste vi fra Konstantinopel, jeg indkasserede vore sidste Penge om Formiddagen, og da jeg Kl. 1 gik til Dampskibskontoret for at afhente Billetterne, som var bestilt, fik jeg at vide, at Damperen gik Kl. 3. Saa fik vi travlt med at gøre os færdige, og naaede Kajen Kl. 2½. Vi tog Afsked med vor Ven og lod os ro ud til Skibet, en russisk Damper "Itlisk", som gik fra Odessa over Konstantinopel, Piræus, Smyrna og til Jaffa i Palæstina. Selvfølgelig afgik Damperen ikke før Kl. 6. Det var med Vemod, at vi tog Afsked med Konstantinopel, hvor vi havde haft saa mange glade Dage. Vi var i alt i Tyrkiet i 1 Aar paa nær 4 Dage. Turen varede 8 Dage og var meget interessant Det var en Fragtdamper, og medførte en stor Ladning Kreaturer. Billetten kostede 18 tyrkiske Pund paa 3 Kl. Vort Rejseselskab bestod af en Flok russiske Emigranter, 2 kinesere, 1 Armenier, 1 Tyrker, der ligesom os skulde til Jerusalem. Der var ogsaa en 16 aarig Dreng, som var Hjemløs. Han havde i over 1 Aar sejlet med forskellige Skibe, men kunde ikke komme i Land nogen Steder. Mandag Middag Kl. 1 naaede vi Smyrna, hvor vi købte Proviant, da vi var kommet ret hovedkulds afsted. Kl. 7 afsejlede vi fra Smyrna og naaede efter 1½ Dags Sejlads Piræus i Grækenland. Her blev vi i 2 Dage for at lodse og lade, vi var meget ærgelige over at være her saalænge, da vi jo længtes efter at komme syd paa. Torsdag d. 12 Januar afsejlede vi og tog Kursen tværs over Middelhavet til Palæstina. Livet om Bord var meget interessant, og da det tillige var smukt Vejr, var det en herlig Tur. De russiske Emigranter var alle enige om at Forholdene i Rusland var under al Kritik. Medens Besætningen lovpriste Forholdet. De var meget flinke, og havde en Læsestue paa første Dæk, hvorimod vi blev inviterede om Aftenen. Der stod i Hjørnet en Buste af "Lenin", som var omviklet med rødt Klæde. Her fandtes utallige Musikinstrumenter, og Søfolkene spillede hver Aften. Deres Yndlingssang var "Internationale", som ogsaa blev spillet og sunget flere Gange hver Aften. Man lagde Mæske til det kammeratlige forhold, der herskede imellem Officererne og Mandskabet. Ligeledes blev der sørget ualmindeligt godt for Kreaturerne ombord. En Aften blæste det stærkt, og Damperen tog en haard Tørn hele Natten. Næste Dag led Kreaturerne mere eller mindre